

نگار

گفت‌وگو با مهندس حسن محمدیان
دبیر چهارمین جشنواره برنامه‌های رادیویی

جذایتهای هنری

رادیو

● محمد رضا شهیدی فرد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

امروزه جشنواره‌های رسانه‌ای در دنیا از کارکردها و تعریفهای مدون و ویژه‌ای برخوردارند که هدف آنها تعالی و رشد رسانه با بهره‌گیری از فضایی باز برای انتقاد و پیشنهاد و رفع نواقص است. برای رسانه‌ای به‌نام رادیو، که متفکران این حوزه از بین جنبه تجاری و صنعتی بودن آن از یک‌طرف و تولید محصول هنری از سوی دیگر، به تعامل خاصی نرسیده‌اند نیز با کمی اغماض می‌توان از همین مسیر استفاده کرد.

برخلاف دیدگاهی که امروزه در مورد رادیوی ما وجود دارد، جشنواره برنامه‌های رادیویی سابقه زیادی در رسانه‌های کشورهای دیگر، خصوصاً BBC و CCN، دارد و آنچه دنیای حرفه‌ای رسانه از این‌گونه حرکتها انتظار دارد، شاید کمی فراتر از آمال و آرزوهای ما در رادیوی خودمان باشد.

گرچه اهداف ارزشمندی در سه دوره گذشته جشنواره رادیو پیگیری شده‌اند، اما بازنگری و بررسی این مهم اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

باید تلاش کنیم بین این دو مقوله نگاهی کاملاً ارزشی به جشنواره با فرآیندی صرفاً علمی و تخصصی و یا سه‌روز بی‌آلایش و فارغ از هیاهوی شهری، برای دورهم بودن، به تعادلی قابل قبول برسیم.

□ چیزی که همیشه در جشنواره‌ها اهمیت دارد، هدف جشنواره است. صرف‌نظر از قواعد عمومی همه جشنواره‌ها، هر جشنواره‌ای در هر جای دنیا تعریفی پیدا کرده است. سوال این است که ما در رادیو می‌خواهیم با جشنواره چه بکنیم؟ (این سوال را در حالی می‌پرسم که سه دوره از جشنواره رادیو را گذرانده‌ام)

○ خوشبختانه جشنواره رادیو از همان روز اول که شروع به کار کرد، تقریباً به صورت تعریف شده حرکت خود را آغاز کرد. ما قبل از برگزاری اولین جشنواره، شورا و کارشناسانی برای این کار تشکیل دادیم که این شورا از افراد قدیمی رادیو تشکیل شده بود که آنها برای جشنواره اساسنامه‌ای تعریف کردند. در این اساسنامه آمده که ماهیت جشنواره چیست، اهدافش کدامها هستند و... که در هر جشنواره، ما آنها را کامل‌تر دنبال کردیم؛ یعنی روشها حرفه‌ای‌تر شده‌اند، مثل دوری که امسال در مقایسه با سال گذشته خیلی دقیق‌تر انجام شد.

راههای مختلفی برای ارتقا کیفیت برنامه‌ها بررسی شد که یکی از نتیجه‌های آن، تشکیل کمیته‌های ارزیابی، یا تشکیل شوراهایی مثل شورای نویسنده‌ها در برخی از شبکه‌ها بود. در گروهها هم اکثر شبکه‌ها یا شورای علمی دارند یا شورای ارزیابی گروه، که در واقع تلفیقی است از کارشناسان بیرون و همچنین داخل سازمان.

یکی دیگر از همین راه‌کارها، جشنواره بود. یکی از اهداف جشنواره ارزیابی سالانه کلیه فعالیتها در رادیو و دیگری، ایجاد رقابتی سالم و حرفه‌ای بین برنامه‌سازان بود. شاید بتوان گفت رادیو با این کار، نیروهای خلاق و خوش فکرش را شناسایی می‌کند؛ یعنی بخشهایی که با عنوان «بخش ویژه» در جشنواره مطرح

می‌شوند، دست برنامه‌سازان را باز می‌گذارند تا هرکس در هر قالب و ساختاری که می‌خواهد برنامه بسازد. این کار، یکی از دستاوردهای جشنواره است که به نظر من می‌تواند مهم‌ترین بخش کار ما باشد که اگر هر سال حتی یک برنامه با قالب جدید ساخته شود، می‌تواند الگوی خوبی برای رادیو باشد. از همه اینها که بگذریم، به‌رحال حدود ۶۰۰ نفر از خانواده بزرگ رادیو طی سه، چهار روز

بخشهایی که با عنوان «بخش

ویژه» در جشنواره مطرح

می‌شوند، دست برنامه‌سازان

را باز می‌گذارند تا هر کس در

هر قالب و ساختاری که

می‌خواهد برنامه بسازد.

کنار هم جمع می‌شوند که این امر باعث تعامل فکر و اندیشه آنها می‌شود. موارد ذکر شده از جمله اهدافی بودند که در این جشنواره‌ها پیگیری می‌شدند، منتها به نظر من، سال به سال دقیق‌تر پیگیری شدند که این امر طبیعی است.

□ شما چقدر رادیو را با هنر در تعامل می‌بینید. چون رادیو به‌عنوان یک هنر معرفی می‌شود. نظر شما به‌عنوان دبیر جشنواره در این باره چیست؟

○ رادیو از آغاز به‌کارش کارکردهای مختلفی داشت. در یک مقطع بیشتر به جنبه اطلاع‌رسانی پرداخت، در مقطعی دیگر، کارکرد علمی و یا کارکرد تفریحی داشت. ولی اگر بخواهیم وضعیت رادیو را بررسی کنیم، به‌نظر من محصولات کارما، محصولات هنری‌اند و یک تهیه‌کننده، گوینده، نویسنده یا کارگردان نمایش رادیویی یک هنرمند است. مهم‌ترین

خوراک رادیو، اطلاعات، موسیقی، گفتار و سکوت است. چون ما از آیمهایی استفاده می‌کنیم که همه هنر هستند، پس در مجموع، محصول کار ما در رادیو محصول هنری است و اتفاقاً نگرانی من برای رادیو نگرانی محتوایی نیست، بلکه فقط نگرانی درخصوص جذابیتهای هنری رادیوست.

الحمدلله ما از نظر محتوایی غنی هستیم. ولی آن چیزی که شاید بیشتر باید در موردش کار بکنیم، بحث هنری است و قالبها و جذابیت هنری که یک برنامه می‌تواند در خود جای بدهد، حتی به لحاظ انتخاب محتوا؛ مثلاً در بحث نویسندگی می‌گویند: کلام باید به نحوی باشد که مخاطب یک لحظه غفلت نکند، چون اگر غفلت به وجود آید مطلب را فراموش می‌کند، بلکه باید به‌گونه‌ای باشد که دائم شنونده را پای رادیو نگه دارد. در سایر بخشها هم همین ظرایف وجود دارد. گوینده ما هم هنرمند است و قادر است با هنرش تاثیر عمده‌ای بر مخاطب بگذارد.

□ آقای محمدیان! یک مشکل عمده هم وجود دارد و آن زمانی است که یک محصول هنری با سازوکار رادیو منطبق نیست. یعنی شما ملزم هستید که هر روز یک ساعت برنامه بسازید و هرکس در هر صنف و شغلی باشد مجبور است در زمانی معین برنامه داشته باشد که این امر با آن شیوه شهود و مکاشفه هنرمند نسبتی برقرار نمی‌کند. به نظر شما این تفاوت مسیر رسیدن به محصول، ما را از هنری بودن دور نمی‌کند؟

○ این از آسیبهای رادیوست که به‌مرور در حال رفع آن هستیم. متأسفانه در فرهنگ ما همیشه یک برخورد انفعالی وجود داشته. از یکی از کتابهای مرحوم مطهری نقل می‌کنم که ایشان نوشتند: «اولین بار که گوجه‌فرنگی وارد ایران شد، حرام بود». یا حتی اولین بار که برق وارد ایران شد، فردی در مخالفت با برق یک

مجلس روضه برگزار کرد و حدود چهار کیلومتر چراغ نفتی گذاشت. تلویزیون، رادیو و همین‌طور بحث موسیقی، تئاتر و سینما همه پدیده‌هایی هستند که در جامعه با فراز و نشیب‌های فراوانی روبه‌رو شدند. این برخورد دلایل مختلفی هم دارد، مثلا ممکن است یک دلیل آن تاریخی باشد که هرچیزی که از غرب وارد می‌شود را استعماری بدانیم. وقتی وارد مباحث فرهنگی می‌شویم، هم همین‌طور است. ولی چون فرهنگ ما فرهنگی غنی است، طبیعتاً هر پدیده‌ای هم که از بیرون وارد آن شده را ایرانی کرده؛ همین رادیو که پدیده‌ای غربی بوده و وارد ایران شده، پیش از انقلاب هم شروعش با قرآن بوده است.

پس، از همین ابزاری که کاملا غربی است می‌توان استفاده ملی و مذهبی، متناسب با فرهنگ خودمان کرد. فرمایش شما درست است و شاید به‌عنوان یکی از آسیب‌ها قابل بررسی باشد. سازمان هم الزاماتی دارد که از جهات مختلف باید پاسخگو باشد. برای هنرمند هم نمی‌شود کلیشه تعریف کرد و قالب‌های خاصی در نظر گرفت.

من این مقدمه را برای این گفتم که مشخص شود چه اختلافاتی بین ارزیابی یک کار هنری با یک کار رسانه‌ای وجود دارد. یعنی وقتی ما مقید باشیم که به هر حال از مواد هنری در رادیو استفاده می‌کنیم، در عین حال نکاتی وجود دارند که ما را از محصول هنری جدا می‌کنند. پس مجبوریم تولید انبوه و سرعت زیاد داشته باشیم. آیا این عوامل در ارزیابی هم تاثیر می‌گذارند؟

چیزی که الان در رادیو (هم در جشنواره و هم در کمیته‌های ارزشیابی) اتفاق می‌افتد، این است که در واقع از چهار ارزیابی، یک ارزیابی را انجام می‌دهند. جناب آقای خجسته در مقاله‌شان یک

تقسیم‌بندی داشتند که گفتند: «ما چهار ارزیابی داریم؛ یکی ارزیابی حرفه‌ای که کارشناسان یک اثر را بررسی می‌کنند و بدون در نظر گرفتن هیچ مولفه دیگری راجع به آن کار نظر می‌دهند. یک ارزیابی خود برنامه‌ساز از برنامه‌اش دارد. یک ارزیابی هم مخاطب دارد که ممکن است با هردوی اینها متفاوت باشد و ممکن هم هست با اینها هماهنگ باشد. یک ارزیابی هم سازمان دارد که متناسب با سیاستها و اهداف فرهنگی انجام می‌شود» که در واقع یک برنامه‌ساز در سازمان باید این چهار هدف را در کنار هم دنبال کند، منتها با مهارت خاص خودش؛ چون کار بسیار مشکلی است.

برنامه‌های موفق را برای همه شبکه‌ها فرستادیم. امسال هم قصد داریم برای برنده‌های سه دوره لوحه‌هایی حاوی همه مشخصات افراد تهیه کنیم و حتی قسمتی از متن آن برنامه را هم در آن بیاوریم که در تاریخ رادیو ماندنی می‌شود. جدا از اینها، در سال گذشته جمع‌بندی این ارزیابیها را برای همه شبکه‌ها فرستادیم که اتفاقاً نتایج خیلی جالبی هم داد. مثلا بحثی که شبکه‌های مذهبی ما مثل معارف و قرآن دارند این است که می‌گویند چون ما از موسیقی استفاده نمی‌کنیم، داوران جشنواره برنامه‌های ما را کمتر مدنظر قرار می‌دهند، در صورتی که نتایج، کاملا خلاف این موضوع را نشان می‌دهد؛ چون اگر به این

ما از نظر محتوایی غنی هستیم. ولی آن چیزی که شاید بیشتر باید در موردش کار بکنیم، بحث هنری است و قالبها و جذابیت هنری که یک برنامه می‌تواند در خود جای بدهد.

□ در این سه سال که شما در جشنواره حضور داشتید، به نظر تان رادیو چقدر ارتقا سطح پیدا کرده است؟

○ در حال حاضر که کمیته داوران هر سه دوره جشنواره مدعی این ارتقا هستند؛ مخصوصا در بخشهای ویژه، کارهایی به دست ما رسیده که نمونه‌اش حتی از رادیو پخش نشده است که قصد داریم این کارها را برای همه شبکه‌ها بفرستیم.

□ یکی از ایرادهایی که بعد از جشنواره گرفته می‌شود این است که فقط اعلام می‌کنیم چه کسانی برتر بوده‌اند و آن برنامه خاص و نوار خاص برنامه مورد توجه داور قرار می‌گیرد، نه تمام برنامه‌های یک برنامه‌ساز. نظر شما در این باره چیست؟

○ ما در جشنواره سوم، یک نسخه از همه

شکل بود، رادیو پیام باید بیشترین امتیاز را می‌آورد، در صورتی که در همان ارزیابیها در بخش موسیقی، رادیو قرآن بالاترین امتیاز را کسب کرده است.

□ این نتایج تقریبا حاصل دیدگاه داوران شما است؟

○ بله، این ارزیابیها نتیجه کار داوران و نمره‌هایی است که منظور می‌کنند. علاوه بر آن، داوران یادداشت‌هایی هم دارند که همه آنها جمع‌بندی می‌شوند.

البته سال گذشته ما فقط نمره‌ها را تبدیل به نمودار کردیم و یک جمع‌بندی از نمودارها داشتیم که هر شبکه در چه بخشهایی ضعیف یا قوی است.

□ باتوجه به گزینشی که از میان برنامه‌ها انجام می‌گیرد، به نظر شما می‌توان نتایج جشنواره را- در نگاهی کلی- نتایج

عملکرد یک ساله رادیو دانست؟

○ جشنواره به طور کلی دو بخش دارد. دستورالعمل ما این است که ۷۰ درصد آثاری که به دست ما می‌رسند در بخش اصلی هستند و ۳۰ درصد در بخش ویژه. در بخش اصلی، یعنی برنامه‌های روتین، برنامه‌ها باید در مدت یک سال پخش، تاریخ پخش داشته باشند، منتها اگر این انتخاب از سوی شبکه‌ها درست باشد، می‌توانیم بگوییم که وضعیتی از رادیو در سطح بالا نمایان می‌شود؛ چون وقتی از همان برنامه‌های روتین انتخاب صورت می‌گیرد، انتخاب بهترین آنهاست. در این حالت می‌توانیم بگوییم که این نمونه‌ای است از شبکه‌ها که در سطوح بالا با هم قابل قیاس هستند و بهترین شکل هر شبکه را می‌توان با هم مقایسه کرد که مادر جشنواره دوم و سوم علی‌رغم اینکه این کار خیلی مشکل بود، آن را انجام دادیم. علاوه بر نمره‌های معمولی که داوران می‌دادند، جدولی هم با پنج مولفه تهیه کرده بودیم که متناسب با اهداف شبکه، نیاز سازمان، نیاز مخاطب و... لحاظ می‌شدند.

□ بنابراین فعلا نمی‌توانیم به آنچه که با آن مواجهیم، مطمئن باشیم که نتیجه رادیوست؛ می‌تواند به شکلی نتیجه کار

بکشیم. اتفاقا امسال هم قصد داشتیم همین کار را بکنیم، ولی چون مرحله اول انتخاب به خود شبکه‌ها واگذار شد، این کار صورت نگرفت. در جشنواره سوم قصد داشتیم از هر برنامه که تهیه‌کننده به جشنواره می‌دهد یک برنامه هم از آرشیو بگیریم و معادل این دو برنامه را محاسبه

نمی‌توانیم ارزیابی کنیم، بلکه آدمهای رادیو را می‌توانیم با هم مقایسه کنیم. □ جدولی وجود دارد که موقع ارزیابی هر حرفه، در اختیار داوران قرار می‌گیرد که هر حرفه را به عناصری تقسیم می‌کند تا در واقع، به تشخیص دقیق‌تری از موضوع برسیم. جمع اینها برابر است با

امسال قصد داریم برای برنامه‌های سه دوره، لوحهایی حاوی همه مشخصات افراد تهیه کنیم و حتی قسمتی از متن آن برنامه را هم در آن بیاوریم که در تاریخ رادیو ماندنی می‌شود.

نمره صد. آیا تبدیل یک امر کیفی به یک امر کمی کار درستی است یا باید شاخصها و مرزهای دیگری لحاظ کنیم؟ در این مورد چه کارهایی انجام داده‌اید؟ ○ بحثهای زیادی در این باره شده. نظر من این است که تیم داوران هر نظری دادند، می‌تواند یک برنامه را با نظرشان بدون هیچ نمره‌ای به مرحله نهایی ببرند. در مجموع نمره‌های جلسات کارشناسان هم نمرات فردی نیستند. من معتقدم لزومی ندارد که حتما لیستی به داوران بدهیم، چون داور خودش می‌داند یک تهیه‌کننده خوب چه ویژگیهایی باید داشته باشد، منتها این یک تذکر است که اینها را برای خودش بارم‌بندی کند و در نهایت مستند باقی می‌ماند تا اگر بعدا برنامه‌ساز هم بخواهد نتایج کارش را بداند، به آنها مراجعه کند.

□ اشکال دیگری که بر این کار وارد است این است که با توجه به اینکه شما برای هر کار تعریف دقیقی پیدا کردید و برای هر کدام هم کدی برای ثبت، معین کردید، نیمی از کار را انجام دادید و در واقع داور تنها این کار را عملی و اجرا می‌کند و وظیفه دارد تنها در آن سقف نمره‌ای که شما تعیین کردید حرکت کند.

کنیم. این کار می‌توانست تقریبا نمره میانگینی از برنامه بدهد. در مجموع اگر شبکه‌ها متناسب با دستورالعمل کار انجام بدهند، این نمره می‌تواند، نمره میانگین رادیو باشد.

جشنواره باید محل رقابت بهترین فکرها باشد تا از این گذار بتوانیم به برنامه‌هایی نو و جدید برسیم. ما اینجا حرفه‌ها را با هم مقایسه می‌کنیم و در روز پایان جشنواره هم اعلام می‌کنیم که مثلا بهترین تهیه‌کننده در این هشت شبکه فلان کس در فلان شبکه بوده. البته این انتقاد هست که کارهای رادیویی کارهایی

مهم‌ترین عیب جشنواره شاید این باشد که اتفاقات پس از برگزاری جشنواره تداوم پیدا نمی‌کند.

تیمی هستند. ولی ما این را در بخش ویژه دیدیم، یعنی در بخش ویژه برنامه‌های گروهی بررسی می‌شوند.

در بخش آزاد هم همه عوامل نمره می‌گیرند؛ برای اینکه هرکس فکر نکند که من تنها کار خودم را خوب انجام می‌دهم. ولی فعلا برای ارزیابی، کل رادیو را

آدمهای رادیو باشد ولی نتیجه خود رادیو نیست. چه کار می‌توانیم انجام دهیم که از نتیجه جشنواره، برآیند مخاطب را هم داشته باشیم؟

○ یک راهش این است که ما خودمان برنامه‌ها را انتخاب کنیم، یعنی برنامه‌ها را در فواصل زمانی خاص از آرشیو بیرون

در این باره چه توضیحی دارید؟

○ مادر اولین جلساتی که با کمیته داوران داشتیم، گفتیم که این رای که شما می‌دهید، هر کجا خواستید، می‌توانید آن را عوض کنید. همین نمره‌ها را هم تیم کارشناسی در جلساتی که داشتند، نوشتند ولی قابل تغییر هم هستند، چون برای امور تیمی تعریف عدد و رقم کار صددرصد صحیحی نیست. الان بهترین راهی که ما پیش رو داریم، تعریف این شاخص‌هاست تا به نمره خاصی

باشند که بتوانیم براساس آنها به برنامه نمره بدهیم. تعریف این شاخص‌ها و دادن نمره براساس آنها کار سختی است که هر سال سعی کردیم آن را کامل ترک کنیم.

□ در این سه جشنواره که شما در آن حضور داشتید، می‌شود به بخش خاصی اشاره کرد که نسبت به سایر بخشها برتری داشته‌اند. آیا گوینده‌های ما بهتر از بقیه‌اند، نویسنده‌ها بهترند یا نمی‌شود چنین چیزی گفت؟

فرستاده شد، ایشان نکاتی روی این اساسنامه نوشتند که «جشنواره باید روند کار رادیو را بررسی کند و اینکه هر شبکه‌ای متناسب با اهداف خودش برای مخاطب برنامه می‌سازد یا نه». شاید بزرگ‌ترین انتظار سازمان از جشنواره بعد از تشویق برنامه سازان موفق و برتر یا حتی نیروهای ستادی رادیو که در هر بخش از رادیو مشغول فعالیت هستند، به هر حال وجود جشنواره‌ای مختص رادیو برای جمع‌بندی

جشنواره باید محل رقابت بهترین فکرها باشد تا از این گذار بتوانیم به برنامه‌هایی نو و جدید برسیم.

از آن برنامه برسیم. بحث دیگری هم وجود داشت که داوران سلیقه‌ای نظر می‌دهند. من معتقدم هر کسی که برای خودش حرمت و شخصیت قائل است، هیچ‌وقت این کار را نمی‌کند. اگر حتی برنامه خودش هم باشد، حاضر نیست حیثیت خودش را زیر سوال ببرد که مثلاً یک نمره بالاتر بدهد یا پایین‌تر، مگر اینکه ما داور را اشتباه انتخاب کرده باشیم که بحث دیگری دارد. ولی در نهایت باید شاخص‌هایی وجود داشته

○ اگر بخواهیم دقیق بگوییم، نمی‌شود؛ چون امسال اولین سالی است که در کنار برنامه، شغلها را بررسی می‌کنیم. باید این کار تمام شود تا ببینیم نتیجه چیست.

□ خود رادیو و مدیران رادیو از جشنواره چه انتظاری دارند و در شکل کلان، سازمان از برگزاری جشنواره رادیو چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

○ اتفاقاً وقتی اساسنامه جشنواره برای تایید، خدمت رئیس محترم سازمان

کارکرد یک‌ساله مجموعه رادیو و در عین- حال رقابت سالمی هم بین رادیوییها باشد. معاونت محترم صدا هم اعتقاد ویژه‌ای به جشنواره دارند و معتقدند که در این سه سال، کار جشنواره بسیار موثر بوده و خود جشنواره باعث به‌وجود آمدن بحثهای حرفه‌ای در رادیو شده که همین راه‌افتادن بحثهای نقد و حرفه‌ای رادیو بسیار مفید بوده است، چون زمانی بود که اصلاً کسی به این بحثها فکر نمی‌کرد و اگر هم درباره

برنامه‌ای بحث می‌شد، همه در اظهارنظر احتیاط می‌کردند. ولی در حال حاضر اصلاً این‌طور نیست، چون می‌دانند بالاخره نوبت برنامه خودشان هم می‌رسد و به مرور هم وقتی اشکالات برنامه با نقد رفع شود، همه عادت می‌کنند. الان جشنواره باعث به وجود آمدن بحث نقد

نمی‌دهند و بیشتر فرهنگ عمومی مردم، موسیقی و ویژگیهای فنی کار مورد توجه آنهاست.
 □ پس به هر حال شما نسبت به جهت‌گیری جشنواره مطمئن و خوشبین هستید؟
 ○ حداقل من باید این‌طور فکر کنم.

وقت بعد از جشنواره اول که آیین‌نامه کاملی هم نوشتیم، نگفتم که این دیگر آخر خط است. هر سال با سال قبل متفاوت بودیم و در جهت رشد حرکت کردیم.
 در مجموع با عنایت به تیمهای کارشناسی و داوری، تمامی افراد نخبه و

در بخش نمایشگاه
 امسال تصمیم گرفتیم
 که غرفه‌ها را
 به صورت تخصصی
 شغلی در آوریم. به-
 جای اینکه شبکه‌ها
 هر کدام غرفه‌ای
 مجزا داشته باشند،
 بیاییم غرفه‌ها را به-
 صورت کارگاه-
 آموزشگاه در
 بیاوریم.

حرفه‌ای در ابعاد مختلف شده است.
 □ آیا در دنیا جشنواره رادیویی دیگری هم برگزار می‌شود؟
 ○ غیر از ABU من اطلاعات بیشتری ندارم.
 □ نمی‌خواستید ببینید آنها چه کار می‌کنند و چه‌طور داوری می‌کنند؟
 ○ تا آنجایی که می‌دانم برنامه‌های آنها خیلی با ما تفاوت دارند، چون مثلاً در همین ABU بیشتر جنبه فنی کار مدنظر است. مثلاً برنامه‌ای که مقداری بوی سیاست بدهد را در جشنواره شرکت

□ ایرادهایی را شما می‌دانید که ما از آنها بی‌اطلاعم. یعنی شما بیشتر از هر کسی به جشنواره اشراف دارید. در این باره هم توضیحی بفرمایید.
 ○ فکر می‌کنم همین که رادیو همین چند ویژگی را رعایت کرده، خوب است: یکی اینکه جشنواره متکی به فکر فرد یا افراد خاصی نبوده است. ما سعی کردیم از همه افراد خوش‌فکر در این زمینه استفاده کنیم، گویا اینکه ممکن بود چند سالی هم باشد که از رادیو رفته‌اند. به هر حال ما تنها تصمیم بر بهتر شدن کار داشتیم. دیگر اینکه ما هیچ-

خوش فکر رادیو به نوعی با جشنواره درگیر و در واقع مجری جشنواره هستند و هدایت علمی کار بر دوش خود افراد رادیویی است. ما هم سعی می‌کنیم که این فکرهای خوب را به بهترین شکل پرورش بدهیم و اجرایش کنیم و مثلاً در بخش نمایشگاه امسال تصمیم گرفتیم که غرفه‌ها را به صورت تخصصی شغلی در آوریم. به- جای اینکه شبکه‌ها هر کدام غرفه‌ای مجزا داشته باشند، بیاییم غرفه‌ها را به صورت کارگاه- آموزشگاه در بیاوریم. برای مثال، ما «غرفه موسیقی» داریم که تمام سازها

آنجا با مشخصاتش وجود دارند، تعریف دستگاههای موسیقی ایرانی و... در آن وجود دارند، در کنارش هم دو نفر از متخصصان امر موسیقی حضور دارند که به مراجعه کننده ها توضیح می دهند و حتی از سازها همان جا استفاده می کنند و می نوازند. غرفه دیگر «غرفه تهیه کنندگی و سردبیری» است. تمام چیزهایی که مربوط به مشاغل سردبیری و تهیه کنندگی است در آنجا موجود است. همچنین از دو نفر از تهیه کننده های خوب و قدیمی رادیو استفاده خواهیم کرد که به بررسی موضوعات مختلف مربوط به این مقوله می پردازند و حتی تدارک یک مسابقه بین تهیه کننده های آماتور در این غرفه داده شده که مثلا هر کدام همان جا ۵ دقیقه برنامه بسازند و بهترینهای آنها را هم معرفی کنیم. غرفه بعدی «غرفه گویندگی و گزارشگری» است و به همین ترتیب فعالیتهایی هم آنجا وجود دارد. غرفه دیگری در خصوص «تحقیق و نویسندگی» داریم که کلیه کارهای مکتوب و کتابهای رادیویی در آن عرضه می شوند. این هم فکر نویی بود که بعد از سه جشنواره به آن رسیدیم و اجرایش هم کار بسیار مشکلی است و تنها انتقال سازها برای غرفه موسیقی هزینه بالایی را می طلبد که سعی کردیم نهایت تلاش خودمان را برای بهتر شدن غرفه ها انجام دهیم. به این دلایل واقعا به جشنواره خوشبین هستم.

□ فکر می کنید مهم ترین عیب جشنواره چیست؟

○ مهم ترین عیب شاید این باشد که اتفاقات جشنواره پس از برگزاری تداوم پیدا نمی کند. آنچه که مربوط به ماست اعلام شده؛ دبیرخانه همیشه دایر و فعال هست و داوران هم برای پیگیری نتایج کار حاضر هستند. انتظاران هم از همه شبکه ها این است که به نتایج کار اهمیت بدهند. یکی از راههای رفع عیب ذکر شده این

است که نتایج داورها و بحثهای مختلفی که انجام می گیرد و فکر کارگاههای مابعد از جشنواره، حداقل به صورت فصلی تداوم پیدا کند که در این زمینه با واحد آموزش رادیو در حال مذاکره هستیم. ضعف اصلی ما این است که از روزی که از جشنواره برمی گردیم، خیلی چیزها را از یاد می بریم و بحثهای محتوایی ما پی گیری نمی شوند.

نکته دیگری که بیشتر دوستان از آن انتقاد می کنند، بحث داورهاست که هر سال سعی کردیم بهتر انجام شود و همان طور که گفتم مرحله اول آن هم

معاونت محترم صدا هم اعتقاد ویژه ای به جشنواره دارند و

معتقدند که در این سه سال، کار جشنواره بسیار موثر بوده و

خود جشنواره باعث به وجود آمدن بحثهای حرفه ای در

رادیو شده که همین راه افتادن

بحثهای نقد و حرفه ای رادیو بسیار مفید بوده است.

امسال در خود شبکه ها انجام گرفت و باید ببینیم این تغییر چه بازتابی خواهد داشت. البته می دانید که داوری به هر شکلی که انجام شود، محل سوال و انتقاد هست. به هر حال ۳۰۰ تا ۴۰۰ برنامه شرکت می کنند و از بین آنها ۵۰ برنامه با اختلاف خیلی کمی از دیگر برنامه ها انتخاب می شوند؛ یعنی نه-اینکه دیگر برنامه ها، برنامه های ضعیفی بوده اند، بلکه در رقابت با برنامه های دیگر امتیاز کمتری آورده اند. ولی من این اطمینان را می دهم که داورها همه درست انجام می شوند و هیچ گونه سلیقه شخصی در آنها وجود ندارد و ملاحظاتی که در جاهای دیگر اعمال می شوند، در اینجا

محللی از اعراب ندارند. حالا اگر این فرد بزرگ ترین فرد رادیو هم باشد، این ملاحظات در موردش اتفاق نمی افتد. پس اطمینان داشته باشید که داورها دقیق هستند.

□ آیا تا به حال به این موضوع فکر کرده اید که بهترین برنامه های مراکز شهرستانها را هم در این جشنواره وارد کنید و این جشنواره به جشنواره کل رادیو تبدیل شود؟

○ در جشنواره دوم این فکر مطرح شد و کارهای اولیه آن هم انجام گرفت که چون در سال امام علی (ع) هم قرار داشتیم، هر مرکزی دو برنامه رادیویی راجع به امام علی (ع) بفرستند و بیایم بهترین این برنامه ها را با بخش ویژه خودمان مقایسه کنیم و این شروعی باشد برای همکاری. ضمن اینکه مراکز استانها و برنامه های آنها دست کمی از برنامه های شبکه های ملی ندارند و کارهای بسیار خوبی دارند و بسیار مشتاق هستند در این رقابت شرکت کنند، امسال این فکر پذیرفته نشد، منتها هر سال معاونان صدای هر ۳۰ مرکز را دعوت کردیم تا در جشنواره ما شرکت کنند، حتی در جشنواره اول تعدادی از برنده های مراکز را هم دعوت کردیم. امسال هم تصمیم داریم که از سه مرکز که بیشترین همکاری را با شبکه های ملی داشته اند، تقدیر کنیم. علاوه بر اینکه همه آنها را هم دعوت می کنیم، بعضی از شبکه های رادیویی هم می خواهند این کار را مستقل انجام دهند و از مراکزی که بیشترین همکاری را با آنها داشتند، تقدیر به عمل آورند.

